

ניוזלטר

חפצי תרבות ממלחמת העולם השנייה

בילי מ. פטרבאוס

משמאל לימין: ג'סי ברייט, לאה נידרהאוזן ואלאונור טול.

נבחרו המועמדים הסופיים לפרס התזה "חפצי תרבות 1933-1945"!

ב-10 באפריל במוזיאון "צפון-בראבנט" נבחר ג'סי ברייט לזוכה בפרס התזה "חפצי תרבות 1933-1945". מתוך תשע התזות שהוגשו בחרו השופטים שלושה מועמדים סופיים שהיה להם סיכוי לזכות בפרס התזה. חבר השופטים התרשם מהאופן שבו ג'סי התמקד במחקרו באנשים רגילים ובחפצים מחיי היומיום. זה הופך את ההפקעה ואת השוד למוחשיים מאוד. ג'סי מקבל פרס כספי שנועד למטרת פיתוח לפי בחירתו ותהיה לו אפשרות לפרסם את מחקרו בצורת כתבה או בלוג דרך אמצעי התקשורת של "הסוכנות הממשלתית למורשת התרבות" (RCE) לאה נידרהאוזן ואלאונור טול קיבלו גם הן פרסים עבור התזות שלהן.

עקרונות וושינגטון

ביום שלישי, ה-5 במרץ, הציג שר החוץ של ארצות הברית, אנתוני בלינקן, בוועידה בווישינגטון, את שיטות העבודה הטובות ביותר ליישום "עקרונות וושינגטון". אלה נוצרו ביוזמת השליחה המיוחדת של ארה"ב לענייני שואה, אלן ז'רמן, בשיתוף עם "הארגון היהודי העולמי להשבה", לציון 25 שנה ל"עקרונות וושינגטון". משרד החינוך, התרבות והמדע של הולנד מחויב ליישום מלא של עקרונות וושינגטון, כפי שהם נקבעו עבור מדיניות ההשבה.

בניוזלטר זה אנו מביאים לכם מידע על הפעילות של "הסוכנות הממשלתית למורשת התרבות" (RCE) בנושא נכסי התרבות שנבזזו, הוחרמו או נמכרו בכפייה לפני או בזמן מלחמת העולם השנייה. כמו כן אנו מפנים אל מידע מעניין של הארגונים שעמם אנו משתפים פעולה באופן הדוק, כגון "ועדת ההשבה" ו"המכון לחקר המלחמה, השואה ורצח עם" (NIOD).

לא ידוע, שחקני קלפים רבים, שנה לא ידועה, מס' NK3533.

פאנל בנושא חפצי אמנות ומלחמת העולם השנייה - עתיד תיקון העוול: אובייקטים עם געגועים לבית

ב-25 במרץ התקיים הדיון הראשון באולם הזכוכית, שהוא חלק מבית הכנסת הפורטוגזי בהאג. דייב היילברון מ"הארגון היהודי המרכזי" (CJO), אמיל שרייבר מ"אגף התרבות היהודית" (JCK), יהודית זילוורסמיט (מהעיתון פרול) וכריסטיאן מאטייסן ממשרד החינוך, התרבות והמדע (OCW) דנו על עתיד תיקון העוול. דיון זה היה הראשון בסדרה של שלושה דיונים כאלה בשאלות ההווה והעתיד של השבת חפצי תרבות בהקשר של מלחמת העולם השנייה; זו אחת הפעילויות שאורגנה על ידי "הסוכנות הממשלתית למורשת התרבות" (RCE) לציון יום השנה ה-25 ל"מדיניות ההשבה של חפצי תרבות ומלחמת העולם השנייה בהולנד". פרטים על המפגש ניתן לקרוא כאן.

הציור שחקני קלפים רבים הושב ליורשיו של מאייר מרקוס ון פראך

בחודש מרץ החליטה תת-שר התרבות והתקשורת, פלר גרפר-ון קולוויק, להחזיר את הציור שחקני קלפים רבים (אמן לא ידוע) ליורשיו של מאייר מרקוס ון פראך. בכך היא נענתה להמלצת ועדת ההשבה. בהתבסס על מחקר של "מרכז המומחים להשבה" (ECR), הגיעה הוועדה למסקנה שבאוקטובר 1941 מכר סוחר העתיקות היהודי מאייר מרקוס ון פראך את הציור מהאוסף הפרטי שלו לאספן האמנות א.ק.ג. ון דר סלוט. מכירה זו הייתה קשורה לצעדים שנקט הכושב נגד אזרחים יהודים, ובוצעה על מנת לשמור על חייו. כך שסביר להניח כי ון פראך איבד את החזקה בציור בעל כורחו עקב נסיבות הקשורות ישירות למשטר הנאצי. קרא כאן על ההמלצה בעניין ון פראך וגם ההודעה של ועדת ההשבה.

לא ידוע, ארון קבינט מעץ אגוז פורניר עם קישוטי נחושת, 1765. מספר מצאי NK259 במידות 233 ס"מ על 172 ס"מ על 66 ס"מ.

עזרה בחיפוש המוצא

ארון קבינט, שנקרא גם ארון ראווה, הוא רהיט הולנדי טיפוסי. סוג זה של ארון הפך פופולרי בהולנד מאז המאה ה-16. מה שמאפיין את ארונות הקבינט ההולנדיים הוא שהם בנויים מארון עליון בעל שתי דלתות ומתחתיו שלוש מגירות. מן הצד החיצוני הם מקושטים לרוב ומעוצבים ביד אומן. **ארון קבינט** מהמאה ה-18 מהווה כעת נושא של "עזרה בחיפוש המוצא", סדרת הבלוגים על חיפוש אחר מקורם של פריטים מאוסף NK.

סיוע זמין לחקר המוצא של חפצי תרבות 1933-1945

על כל מי שרוכש או כבר מחזיק חפצי תרבות אלה מוטלת האחריות לבדוק מה המוצא שלהם. **מדריך זה בשפה ההולנדית** נותן פירוט של מספר השלבים הבסיסיים לביצוע מחקר על המוצא של חפצי תרבות בהקשר של מלחמת העולם השנייה.

הבהרת תהליכי ההשבה

את חפצי תרבות, אשר בסבירות גבוהה מאוד או בוודאות נשדדו, הוחרמו או נמכרו תחת לחץ בין השנים 1933 ו-1945, ניתן במסגרת מדיניות ההשבה הנוכחית להשיב לבעלים המקורי או ליורשיו. לכך קיימים נהלים שונים המוסברים **באתר באמצעות מידע ויזואלי**.

שאלות או הגשת בקשה?

האם אתה מחפש מידע על ההשבה או אוסף נכסי האמנות ההולנדי? הסוכנות הממשלתית למורשת תרבות של הולנד מהווה נקודת הקשר הראשונה למי שעשויים להיות בעלי זכויות ולמנהלי אוספים לגבי מדיניות ההשבה, הנהלים וחקר המוצא כדי להקל את ההגשה של בקשת השבה. חוקרים יכולים לבקש עצות לגבי הביצוע של חקר המוצא ולקבל הפניה לארכיונים וארגונים זמינים שיכולים לסייע בכך. אנו מנגישים מידע בין היתר באמצעות **האתר שלנו**. שם תראו גם כיצד להגיש בקשה להשבה. בעלי עניין, חוקרים, סטודנטים ומתעניינים אחרים עם שאלות יכולים לפנות לדוא"ל restitutie@cultureelerfgoed.nl.

נשמח לעזור.

חדשות בקיצור

< יושב ראש ועדת ההשבה לשעבר, וויליברוד דוויס, הלך לעולמו. **דברים לזכרו מטעם ועדת ההשבה**

< דוקטורנטים על במת פלוריס קונרט - תשומת הלב המחודשת להשבת "אמנות שדודה" דוקטורנטים על במת פלוריס קונרט מס' 1 (תאריך חדש) - מוזיאון המחותרת

< בדצמבר פורסם הניוזלטר ה-17 של ועדות ההשבה האירופיות.

< ב-מוניטור המורשת מופיעים נתונים עדכניים על ההשבה של חפצי תרבות 1933-1945.

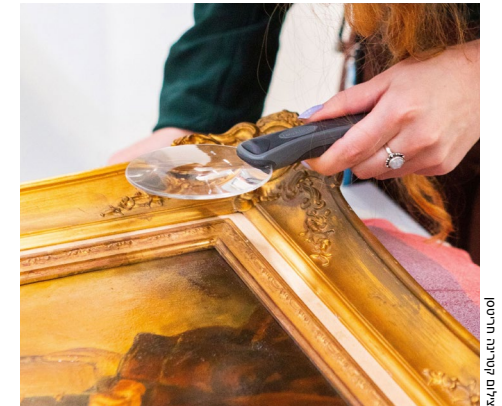
< ב-3 באפריל ארגן הארגון המרכזי היהודי (CJO) מפגש ברייקסמוזיאום עבור חברי הארגון. RCE סיפק מידע על מדיניות ההשבה ועל חקר המוצא הנוכחי.

בבנק המידע של "הסוכנות הממשלתית למורשת התרבות" (RCE) ניתן לקרוא כתבות מעמיקות על חפצי תרבות שנשדדו, הוחרמו, נמכרו או נמסרו בתקופת 1933-45. בעתיד יפורסמו כתבות נוספות.

על סדר היום

< 20 ביוני **דיון על אמנות שדודה ומוזיאונים**

< 12 בספטמבר **סימפוזיון בינלאומי על עתיד מדיניות ההשבה**

א. טולדאט

אם תרצו להתעדכן בהתפתחויות בתחום חפצי התרבות שאבדו במלחמת העולם השנייה והשבתם? ניתן להירשם כאן לניוזלטר.

להירשם